

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

GERED DOOR DE EDELE TOONEELSPEELKUNST.

— Na al wat ge komt te zeggen, beste jongen, sprak Bertrand, die de laatste hand legde aan zijn vrouwelijken opschik, welke hem in eene gezonde, hoog opgeschoten, flinke jonge dochter had veranderd — want deze maal was het Robert die de moederrol moest spelen — na al wat ge me komt te zeggen, stel ik mijn broeder Robert voor, u op te nemen in onze naamlooze maatschappij, ter uitbuiting van de andere, zooals professor Kurth het zeggen zou. Wat denkt ge ervan, beste makker?

— Wel, antwoordde Robert, die een ouden matrozenhoed met eene groote speld op de grijze pruik vasthechtte, ik geloof dat Speldemans waarheid spreekt, en dat het geen kwaad kan, een geleerden romanschrijver in ons midden te tellen. Ik stel u voor hem te benoemen tot secretaris van Robert en Bertrand, opdat hij later onze biographie kunne maken. Dat boek zal voor hem eene goudmijn wezen.

— Als wedde zal hij van heden af een deel in de profijten ontvangen.

— Gaat u dat, Speldemans?

— Zeker!

— Dan zijt ge benoemd. Liefdesverklaringen aan Nora zijn er nu niet meer noodig.

— Wees gerust... De eerste heeft me voor altijd genezen.

— Des te beter... Nu gaan we u den kop geven van den braafsten kerel, die tachtig jaar op de aarde heeft rondgelopen, want met uw gewoon gezicht in ons gezelschap, zoudt ge ons verraden...

— Zit neder, ik zal u dat eens lappen in twee tijden en eene beweging.

— Is de zatte Jan haast klaar?

— Hij staat reeds te wachten.

— En Nora?

— Is allerliefst gegrimeerd en zal dadelijk hier zijn.

— Wij hebben geen tijd te verliezen.

— Jan!

De deur werd geopend en een lange, struische neger, met een soort livrei gekleed, en in de hand een overgrootten reiszak, trad binnen.

— Alles gereed, John?

— Yes, massa... John voor alles gezorgd.

— Opperbest... Ge zoudt de kranigste neger zijn van... geheel Purmerghem.

— Goed neger, massa...

— Ik zou dien «massa» liever tot den ouden heer hier richten... Ons moet ge aldus niet noemen.

— Yes, Miss... Neger goed verstaan.

— We zijn allen gereed, sprak Bertrand, die, ter vollediging van Speldemans' vermomming, een hoogen hoed van vroeger tijden op het hoofd van den romanschrijver zette.

— 't Is zonderling, zei deze laatste, nu schrijf ik geen romans meer, maar speel en zelf een rol in.

— De ondervinding is de beste school, jongen. Er zijn veel romanschrijvers, die dat vergeten. (1)

— John, verwittig Miss Nora, dat we vertrekken.

(1) Dit gezegde wil absoluut niet doen verstaan dat de schrijver van dit boek onder de vagebonden heeft verkeerd. (De Schrijver).

— Yes.

— Hij speelt uitstekend den neger, zei Speldemans.

— Wij spelen alles uitstekend, antwoordde Bertrand.

— Langs waar gaan we? vroeg Robert.

— Langs de groote dreef.

— Daar ligt misschien gevaar... Laat ons langs de lichtval kruipen en zoo door het park in het bosch trachten te komen... De avond begint reeds te vallen, en zoo geraken we tot aan de statie van Wilgendonck, zonder door iemand te worden opgemerkt.

— Daar zal men ons des te meer opmerken.

— Aan ons die opmerking af te leiden... Doen we zooals ik u voorstel?

— Ja.

Nora trad in het vertrek, zeer lief gekleed, doch niet gemakkelijk herkenbaar, door eene lichtblonde, krullende pruik, hoogroode wangen en een neusnijper.

— Op weg dan, zei Bertrand.

Zonder de minste hindernis op hunnen weg te ontmoeten, kwamen zij aan de kleine statie van de gemeente Wilgendonck.

Het was reeds avond.

Speldemans trad in het station, om te vernemen, wanneer een trein naar Nederlands hoofdstad aldaar zou stilsthouden.

— Over een half uur, kwam hij het gezelschap melden.

— Dat is nog bliksems lang.

— En gevaarlijk.

— We kunnen hier vóór de statie niet langer vertoeven.

— Laat ons in de statie wachten.

— Er is hoogstens een vierkante meter plaats. Hierover is nog eene herberg open.

— Zoo'n klein drankhuis! Kunnen we dat doen?

— Waarom niet? Als er geen grooter is, moet ge u met de kleine behelpen, al hebt ge ook een neger in uwen dienst.

Het gezelschap trad de herberg binnen waar, buiten den waard en den statieoverste, geen levende ziel te zien was.

Zij bestelden bier.

— Moeten de heeren en dames vandaag nog vertrekken? vroeg de spraakzame waard.

— Ja.

— Naar de stad?

— Neen, zei Speldemans, ik moet met mijne vrouw en mijne twee dochters naar Amsterdam. We hebben eenige dagen doorgebracht op het kasteel van een vriend en moeten nu naar Amsterdam, om over een paar dagen terug naar Java te vertrekken.

— Een heele reis, zei de statieoverste... Over een twintigtal minuten hebt ge een trein... Zijn uw papieren in regel?

— Papieren? vroeg Speldemans. Ik heb nooit hooren zeggen dat men in België papieren moet hebben om den trein te nemen. Is een reiskaartje niet voldoende?

— Toch wel, maar het geldt hier een uitzonderlijk geval. Een half uur geleden is hier een gendarm aangekomen, op een met schuim bedekt paard, en die heeft de opdracht gekregen, iederen reiziger in oogenschouw te nemen... Het schijnt dat op Purmerghem twee beroemde vagebonden ontdekt zijn, Robert en Bertrand, en dat men vreest dat ze langs den ijzerenweg zullen ontsnappen.

— Zoo?

— Gelukkig hebben wij ons paspoort, niet waar, papa? zei Robert.

— Ja, mama, dat hebben we, antwoordde Speldemans.

— Ik geloof dat het in onzen reiszak zit... John, gij zult den heer gendarm ons paspoort moeten laten zien.

Deze laatste woorden waren met een veel beteekenend blik vergezeld.

— Yes, Mistress Tings... Neger zal paspoort aan goeden gendarm toonen.

— Kan hij dat niet op voorhand? vroeg Robert aan den statieoverste.

— Zeken... Ik ga naar de statie... Als uw bediende mij wil volgen, zal ik hem in betrekking stellen met den gendarm...

— All right! zei Jan... Neger is niet bang van goeden gendarm.

Hij volgde den statieoverste.

De anderen bleven bedaard over het weder en meen andere onbeduidende zaken spreken.

Schijnbaar waren zij bedaard, want niemand van hen wist hoe Jan de koetsier zich tegenover den gendarm uit den slag ging trekken.

Eenige oogenblikken later trad de neger terug in de gelagkamer, gevolgd door den gendarm, die het gezelschap een krijgsgroet waardig achtte.

— Neger heeft gendarm mede gebracht... Gendarm wil...

Hij bracht de hand aan den mond, als had hij een glas, dat hij ledigde.

— Goed, John... Wat zal de heer gendarm drinken?

— Een glas bier.

Robert bemerkte dat Jan de koetsier den reiszak in de statie had gelaten.

— John, geef ons paspoort.

De neger keek wanhopig rond.

— Vergeten!

— Waar vergeten, ezel?

— In de statie... Neger gaat halen...

— Niet noodig, zei de gendarm. Ik heb het gezelschap reeds in oogenschouw genomen... Ge laat aanstonds in de statie pro forma het stuk zien.

— Goed... Hoe laat is het nu?

— Nog vijf minuten en de trein staat in de statie.

— Dan hebben we geen tijd te verliezen. Wij moeten onze reiskaartjes nog halen.

— Ik hoor den trein in de verte fluiten.

Zij verlieten de herberg en begaven zich naar de statie.

Speldemans nam vier kaartjes van eerste en een van tweede klas.

Hij gaf dit laatste aan den neger en sprak:

— Toon nu aan den heer gendarm ons paspoort, doch, spoed u... De trein is reeds daar.

Allen gingen naar buiten, op het perron, waar de snuivende en dampende trein stond.

Jan de koetsier bleef alleen met den gendarm in de wachtzaal.

De neger had zich gebukt om den reiszak te openen.
De dienaar der openbare macht stond dicht nevens hem en keek naar buiten.

— Attention! kreet de treinwachter.

— De trein gaat ver...

Meer kon de gendarm niet zeggen.

Het hoofd van den neger was in aanraking gekomen met den buik van den vertegenwoordiger der openbare macht, en dit zoo geweldig, dat de gendarm zijne beenen onder zijn lichaam voelde wegschuiven en met den rug op den plankenvloer lag, eer hij zich goed rekenschap geven kon van wat er gebeurde.

Jan nam den reiszak op en sprong buiten.

Met een wip was hij op de voetrede van den trein.

De statieoverste zag den neger en dacht dat alles in orde was.

— Numéro treize cent quatorze filêêêz! klonk het.

Een schrill gefluit, een scherp gefluit der locomotief, en de trein stoomde verder.

Op dat oogenblik kwam de gendarm buiten geijld.

— Houdt op! kreet hij. Houdt op!

— Wat is er?

— Deugnieten.

— Waar?

— Op den trein.

— Te laat, zei de overste. Hij is reeds een mijl ver.

— Dat kost mijne plaats! kreet de gendarm.

— Wat is er gebeurd?

— Robert en Bertrand moeten bij hen zijn!

— Is dat waar?

— De neger heeft mij met een hoofdstomp op den grond geworpen en mij toegeroepen: Dat 's voor u, gendarm! in het zuiverste Vlaamsch.

— Dadelijk telegrafeeren naar de volgende halt, zei de statieoverste en liep naar het telegraafstoestel.

— Spoed u! kreet de gendarm, die achter hem liep.

De neger was langs de loopplank tot in den wagon gekomen, waar Robert en Bertrand, Niora en Speldemans zich bevonden.

Er waren geen andere reizigers in het rijtuig.

— Wat hebt ge gedaan? vroeg Bertrand.

Het hoofd van den neger was in aanraking gekomen met den buik van den vertegenwoordiger der openbare macht. (Blz. 134)

Jan de koetsier vertelde wat er gebeurd was.

— Dat is eenige mijlen op den vijand gewonnen, zei de Robert, maar dat is al. De telegraaf zal werken en in de eerste statie waar de trein stilsthoudt zijn we bakvisch.

— Dan mag de trein in de eerstvolgende statie niet stilsthouden.

— In eene andere zal het niet beter gaan. Men zal overal van onze komst verwittigd zijn.

— Dan moeten we hier wegblijven, als we ver genoeg zijn, en eerder mag de trein niet stoppen.

— Zoo zal het zijn... Die vrouwenkleederen en vooral de rokken zullen het ons moeilijk maken.

— We schieten ze uit.

En de daad bij het woord voegende, maakte Bertrand zijne rokken los en liet ze over zijne beenen op den grond glijden.

Robert volgde even vlug zijn voorbeeld.

Daar stonden de twee vrouwen, den hoed op het hoofd, en het bovenlijf geheel gekleed, in hunne onderbroek.

— Onze revolvers! zei Bertrand.

Jan de koetsier opende den reiszak en reikte ieder een revolver over.

— Gij links, Robert.

— En gij rechts!

Zij traden buiten op de loopplank en, vlug als katten, zich bukkend, daar ze de vensters van een viertal wagons voorbij moesten, kwamen ze tot aan de locomotief en wipten bij den machinist en den stoker.

Deze gevoelden en zagen terzelfdertijd een revolver op hun voorhoofd gericht en de twee zonderlinge wezens voor hen.

— Geen kreet of ge zijt dood!

Hoe de twee treinbedienden schrikten, zal ieder zich kunnen voorstellen.

— Wat wilt ge? vroeg de machinist.

— Dat ge een half uur lang al de staties voorbijrijdt, waar ge zoudt moeten stoppen.

— Voor zooveel, voegde Robert er bij, dat ge geen gevaar loopt op een anderen trein te botsen.

— Kunt ge zoo een half uur rijden?

— Ja.

— Goed... Doe uwen dienst... Ge moogt sneller rijden... Indien ge echter nabij de statie durft stil rijden, dan schieten wij u door den kop. Wij blijven beiden hier...

De trein rolde voort, sneller en sneller, en schoot de staties voorbij, waar de telegraaf reeds had bekend gemaakt dat misdadigers dienden aangehouden, die te Wilgendonck den trein hadden genomen.

Het personeel van de statie en de veldwachter stonden overal gereed om de hand op de schurken te leggen, doch overal snorde, tot groote verbazing, het gevaarte bliksemsnel voorbij.

En weer werkte de telegraaf naar verder gelegen sta-

ties.

— Ik mag niet verder, zei de machinist.

— Waarom niet?

— Over een tiental minuten loop ik op den sneltrein uit Amsterdam.

— Waar zijn we hier?

— Tusschen Bergenal en Rietdijk.

— Verwittig de anderen, Robert.

En tot den machinist:

— Over twee minuten moet ge den trein tot staan hebben gebracht, nabij een barreel. Weet ge hier een barreel?

— Ja.

— Doe dan wat ik zeg... Hier zijn duizend frank voor u en den stoker... Als ik roep: vooruit! dan zet gij den trein weer in gang... Doet ge dat niet, dan schiet ik u door den kop!

Alles liep naar wensch van stapel.

Het vijftal stond langsheen de baan, als de trein terug in beweging kwam en zijn weg vervolgde.

— Een dertigtal meten hoogerop is een barreel, die op eenen weg uitgeeft, zei Bertrand.

Zij stelden zich op weg.

Het was pikdonker.

— Laat ons spoed maken, zei Robert, want over eenige oogenblikken komt de sneltrein uit Amsterdam hier voorbij. 't Is beter dat we dan van 't spoor zijn.

— Zoover zijn we reeds.

— Het zal ons niet baten! zuchtte Speldemans.

— Speldemans, jongen, ge moet nog veel bijleeren. Zoolang we niet in handen van de haren mutsen vallen, kan alles ons baten.

— Waarheen leidt deze weg?

— De machinist heeft gezegd: naar Rietdijk.

— Waan men gewis nog niets weet.

— Maar waar morgen de gendarmen in de vroegte reeds zullen opdagen.

— We mogen ons dus niet naar dat dorp begeven. Eene hoeve in den omtrek zal ons beter passen.

— Hoe zal men er ons ontvangen?

— Zeer goed. We zeggen dat we onzen weg hebben

verloren, reeds eenige uren ronddolen en, als we dan een paar goudstukken laten zien, zullen we welkom zijn, wees daar zeker van.

— De vraag is: Waan ligt er een hoeve?

— Ge ziet geen hand voor uw oogen.

— Des te beter! 't Zou de hand van een gendarm kunnen zijn.

— Laat ons dus maar voortstappen, het noodlot zal onze stappen leiden.

— Zeg liever: onze goede ster.

— Dat zal ik zeggen, zoodra ik weet dat we op een goede plaats zijn aangeland.

Na eenigen tijd met snelle schreden den weg te hebben gevolgd, kwamen zij in een dorp, waar alles in diepe rust gezonken was, en alleen een paar waakhonden blafden.

— In den omtrek van het dorp zal wel eene hoeve zijn, zei Bertrand. Laat ons het dorp doortrekken, want veilig zouden we hier niet lang zijn.

Een paar minuten later lag de kleine groep huizen reeds achter den rug.

— Ginder is licht, zei Speldemans.

— Inderdaad... Dat is onze goede ster...

— 't Is misschien de woning van den veldwachter!

— Verder ga ik toch niet... Dan sluiten we den veldwachter voor een paar dagen in zijn kelder.

— 't Is spijtig dat John van geen menschenetenden stam afkomstig is.

— Zoudt ge mij den veldwachter willen doen oppewelen? Goede neger mag geen veldwachters!

— Het licht is midden in den weg.

— Dat toont alzoo, van hier gezien.

— De baan loopt recht voor ons uit.

— 't Zal een dwaallicht zijn.

— Zooals wij!

Zij naderden het flikkerend vlammetje.

— Een huis op den weg!

— 't Is een wagen.

— Foorkramers wellicht.

Een paar honden begonnen te blaffen.

— Dat is onze zaak!

— Wij konden niet beter vallen.

Een hoofd verscheen aan het kleine venster van den wagen.

— Men heeft ons gezien.

— Laat ons aankloppen.

Robert had reeds het trappeken beklommen, dat naar de deur van den wagen leidde en klopte aan.

— Wie is daar? klonk eene vrouwenstem binnen in het voertuig.

— Verdwaalde reizigers.

— Als ge den weg opgaat, komt ge in het dorp.

— Alles is er potdicht gesloten... Open even uwe deur... Ge zult reeds bemerkt hebben: wij zijn met twee mannen en drie vrouwen.

Weer verscheen het hoofd aan het venster, en een paar oogenblikken later werd de deur geopend.

Een veertigjarige vrouw verscheen in de deuropening.

— Wat verlangt ge?

— Hier dien nacht door te brengen, tot morgen vroeg...

Wij zijn verdwaald en afgemat.

— Ge kunt hier toch niet binnen.

— Hebt ge slechts één wagen?

— Twee... in den anderen rusten de kinderen... Ze zijn met tien; daar kan dus niemand bij.

— Als we op de banken, langs de beide zijden van den wagen den nacht doorbrengen, kunnen wij hier gemakkelijk blijven.

Hij stak de vrouw een geldstuk in de hand.

— Dat is voor u!

— Als ge en genoeg mede hebt, treedt dan maar in, zegde de vrouw.

Eenige oogenblikken later zat het vijftal in den wagen.

Het was er wel eng maar toch beter dan in de vrije lucht, waar ook gendarmen en veldwachters zich vrijelijk kunnen bewegen.

— Is uw man niet hier? vroeg Robert.

— Mijn man is dood.

— En drijft ge alleen de voorzaak? Ge hebt misschien reeds groote kinderen?

- Toch niet. Mijn oudste is zestien jaar.
- En hebt ge er tien?
- Vijftien gehad en nog tien in 't leven.
- Is uw man reeds lang dood?
- Een paar weken.

De oogen der vrouw schoten vol tranen.

- Hij is drie maanden lang ziek geweest, mejuffer.

De laatste spaarpenningen heb ik in hem moeten steken. Dokters en medicijnen, dat kost veel geld. Maar ik kon hem toch niet laten sterven als een hond. Ware hij nog genezen, dan zou een mensch met al dat verloren geld niets inzitten, maar dan heb ik hem nog moeten zien heengaan op den koop toe. En daar zit ik nu met mijn tien schapen van kinderen. Ik zal trachten de fooren te doen, maar als vrouw alleen vrees ik, dat het niet zal gaan... Er zal mij dan niets overblijven dan het spel verkoopen, voor een appel en een ei. Als alles opgeleefd is, kan ik mij verdrinken of ophangen. Wat die dood van één mensch toch kan doen!

— Ja, zoo gaat het in de wereld: een mensch, die verdwijnt, maakt soms het ongeluk van vele anderen, zei de Speldemans.

Robert en Bertrand hadden een blik gewisseld.

- Hoeveel bracht uw barak op?

— Genoeg om allen breed te leven, en wat spaarpenningen opzij te leggen.

— Dat kan er door, als ge een gezin van tien kinderen bezit!

- Wat voor 'n soort barak hebt ge?

— Een theater.

- Ha!... En wat vertoont ge?

— Mijn man was goochelaar... Mijne dochter is koor-danseres... De andere kinderen doen het een en ander, om de vertooning te sluiten geven we de Passie van Ons Heer!

— Hoeveel zoudt ge voor de gansche zaak vragen, gij en de kinderen inbegrepen?

- Ik en de kinderen inbegrepen?

— Dat wil zeggen: als ik bestuurder van uw theater zou wenschen te worden, wat zou ik dan voor den heelen boel moeten betalen, en wat zoudt gij als loon eischen om

aan mijnen troep verbonden te blijven?

De vrouw dacht eenige oogenblikken na.

— Mij is de zaak vijfduizend frank waard op dit oogenblik... Feitelijk is zij er wel tienduizend waard.

— Welnu, ik geef u de tienduizend frank.

— Gij?

— Ja, en oogenblikkelijk.

— Gij spot.

— Geenszins.

— Wat zoudt gij er mede beginnen?

— Uit liefhebberij de fooren afloopen, het voorleven leiden... medespelen in de Passie van Ons Heer, en, als ik er genoeg van heb, de zaak ten geschenke geven aan mijn knecht. Zou u dat gaan, John?

— Neger goed mede spelen, zei John.

— In de Passie? vroeg Speldemans.

— Natuurlijk, zei Bertrand. Hij is een der drie Koningen.

— En wat zoudt ge verlangen betaald te worden voor de medewerking uwer kinderen? Als we u eens een derde in de winst gaven?

— Buiten de vijfduizend frank?

— Buiten de tienduizend.

— Dan zou ik hoogst tevreden zijn, en zeggen dat ge van den hemel gezonden zijt.

— Welnu, die zaak is afgedaan... Morgen vroeg zullen we alles regelen, en maken dat we zoo spoedig mogelijk hier wegekomen, naar eene stad, waar er voor gehouden wordt.

— Naar Mechelen, zei de vrouw.

— Opperbest... Daar zullen we nog een paar wagens laten bijmaken en alles schikken om onzen troep uit te breiden... Nu zou ik een oogje willen sluiten.

— Nora slaapt reeds.

— Plaats is er niet te veel, zei Speldemans.

— Een kieke slaapt wel op een stok, antwoordde hem Bertrand.

— Dank u voor die vergelijking, maar kiekens slapen in het donker.

En hij blies het licht uit.

— Slaap wel!

Allen waren afgemat van vermoeidheid en 't duurde niet lang of allen ronkten en snorkten.

De voorvrouw kon niet in slaap geraken.

Zij vroeg zich af of zij niet de speelbal was van een visioen of een droom.

Tienduizend frank en haar bestaan verzekerd, en dat kwam uit de lucht gevallen op het oogenblik, dat ze midden in den nacht zat te weenen en te zuchten, omdat zij niet wist van wat hout pijlen te maken.

Eerst tegen den morgen geraakte ze in slaap.

Toen ze ontwaakte, herinnerde zij zich langzaam wat er in den nacht gebeurd was.

Buiten hoorde zij stemmen, die haar niet bekend voorkwamen.

Zij ijfde naar het traampje.

Hare kinderen hadden de gewone werkzaamheden van den dag aangevat.

Een ketel met ziedend water hing over het houtvuur.

Op eene bank die uit den anderen wagen gehaald was, zaten vier mannen en een vrouw, zindelijk doch armoedig gekleed.

De voorvrouw wreef zich de oogen.

— Er waren toch drie vrouwen, een oude man en een neger, mompelde ze. Heb ik dan gedroomd?

Zij trad uit den wagen.

— Goed geslapen, moedertje?

— Ja, heer, maar...

— Als ge nu eens eventjes met mij terug in uwe woning wilt gaan, tel ik u het geld.

— Ge zijt dan toch...

— De juffer van dezen nacht.

— En de neger?

— Neger is wit geworden, zei Jan de koetsier. Neger vond zwart veel te vuil.

— Ik begrijp er niets van.

— Kom, zei Bertrand, ik zal het u duidelijk maken.

Hij trad in den wagen, gevolgd door de vrouw.

— Wilt ge hier uw naam onder zetten, moederken?

Het is een voorloopig bewijs van afstand. Te Mechelen laten we dat door den notaris regelen. Hier zijn tien briefjes van duizend frank. Wilt ge ze eens natellen?

Op eene bank, zaten vier mannen en eene vrouw zindelijk, doch armoedig gekleed. (Blz. 142)

— 't Is juist.

— En nu zal ik u eens wat ophelderen. Wij zijn leden van eenen tooneelgroep, die te Antwerpen iets hebben uitgestoken, dat de politie achter onze hielen heeft gezet. Daarom willen we liefst eenigen tijd onbekend blijven. Vermomd hadden we de stad verlaten, om ergens eene schuilplaats te vinden. Wie zal ons hier komen zoeken? Geen ziel.

— Inderdaad.

— En als onze zaak uit de voeten is, dan keeren we naar Antwerpen terug en onze vriend Jan blijft met het theater op de foor. In den zomer zijn wij vrij en spelen we in onze foorschouwburg. Dat is nu de geheele zaak.

De vrouw scheen niet veel geloof te hechten aan het verhaal dat Bertrand haar opdischte, doch ze zei niets en beloofde aan geen mensch te zeggen, hoe ze met de nieuwe foorgasten had kennis gemaakt.

— Tienduizend frank en het bestaan van mijn gezin verzekerd, dat vindt ge niet alle dagen op den openbaren weg, dacht ze. Zwijgen is de boodschap.

Denzelfden avond kraamden de foorlieden te Rietdijk op.

Onderweg hoorde de vrouw vertellen hoe Robert en Bertrand den trein hadden doen stilstaan, om te ontsnappen, in de omstreken van laatstgenoemde dorpje.

— Dat moeten ze zijn, meende de vrouw. Ik behoor dus tot het gezelschap van Robert en Bertrand, daar is niet aan te twijfelen. Maar ze hebben mij uit de ellende gered, dat is ook waar. Tienduizend frank en mijn bestaan verzekerd... Zwijgen is de boodschap.

Zooveel mogelijk langs weinig bezochte wegen, reden de wagens voort en kwamen, zonder ongeval, eenige dagen later te Mechelen, waar de barak onder 't optimmeren, merkkelijk werd vergroot, en 's middags hing het volgende plakkaat op de muren der aartsbisschoppelijke stad:

SCHOUWBURG VAN VERSCEIDENHEDEN
OP HET FOORPLEIN.

*Bestuurder Dr. B. J. C. D. Speldemans, letterkundige,
gedecoreerd met verscheidene eere teekens.*

Alle dagen te twee uur 's namiddags, en te acht uur des avonds, optreden van den

GANSCHEN TROEP

bestaande uit de heeren en dames:

Mijnheer Ka-de-li-os-koop, goochelaar van Z. M. den Koning van Siam;

Mijnheer Stavanger, Zweedsch tenor, van de Groote Opera te St.-Petersburg;

Mijnheer Speldemans, in zijn beroemde voordrachten over Duivels, Spoken en Geesten. Beroemde hekserijen. De jonge juffer Margaretha, koordendanseres van de Folies Bergères te Parijs.

Al deze hooggeroemde kunstenaars en kunstenaresses, treden tweemaal daags op, en verleenen dan ook hunne medewerking voor het

slot van de vertooning,

als wanneer met hunne gewaardeerde medewerking zal worden opgevoerd het groot lachsucces van den dag, dat in alle schouwburgen van Europa, voor keizers, koningen, prins en hooge personen werd vertolkt:

ROBERT EN BERTRAND

beroemd kluchtspel in 5 bedrijven door
Mr FLORDELLO.

Schrijver van «Don Cigarillo», «Ons Fien», enz.

Prachtige schermen uit Parijs.

Schitterende kostumen uit Weenen.

Apotheose met elektrisch licht.

Zeg het voort.

Zeg het voort.

... ..

De twee vagebonden speelden meesterlijk hunne rollen van Robert en Bertrand, wat niet moeilijk was, en Speldemans was een Strambach, zooals men er nog nooit een op de planken had mogen bewonderen.

De andere leden van het gezelschap, versterkt door een paar Mechelsche tooneelliefhebbers, spannen hunne krachten in en bereikten, onder de leiding van Speldemans, een degelijk geheel.

Onze romanschrijver bewees daardoor, dat hij meer

aanleg had voor het tooneel, dan voor het schrijven van verhalen en verzen. Hij zette alzoo den algemeenen regel kracht bij, die wil dat in ons land de meeste schrijvers meêdoen aan een tak der letterkunde, waartoe ze geen aanleg hebben, en den tak, die hun talent zou doen ontluiken en versterken, onverlet laten.

De vertooningen van het reizend gezelschap genoten dan ook een algemeenen bijval en na eenige opvoeringen was zijne faam te Mechelen gevestigd.

— Wie had gedacht dat we op die wijze uit de beweging zouden geraken? zei Robert.

— Het toeval, dat gewoonlijk lieden van onze soort een handje toesteeft, heeft ons geholpen. Het zou immers nooit bij ons opgekomen zijn barakspelers te worden, om aan onze vervolgers te ontsnappen. Beter verdwijnen dan in ons huidig pak, konden we niet. Wie zal Robert en Bertrand gaan zoeken in de vertolkers van «Robert en Bertrand»?

— Inderdaad, de edele tooneelspeelkunst heeft ons gered!... Ik drink op haren bloei.

Bertrand stootte met zijn glas tegen dit van Robert aan en sprak:

— Op de edele tooneelkunst, de reddende engel der vagebonden!

AUCTOR

De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN